

КАТЕДРА „ФИНАНСОВ КОНТРОЛ“
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ, УНСС

РЕЗЮМЕ

НА

НАУЧНИ ТРУДОВЕ НА

ДОЦ. Д-Р ЕМИЛ АСЕНОВ АТАНАСОВ

ПО ОБЯВЕН КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ПРОФЕСОР“ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 05.08. „ИКОНОМИКА“ ПО НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „СЧЕТОВОДНА ОТЧЕТНОСТ, КОНТРОЛ И ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ“ (ФИНАНСОВ И УПРАВЛЕНСКИ КОНТРОЛ) ПУБЛИКУВАНА В ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК. БР. 99 /17.12.2019 год.

(ПРЕДСТАВЕНИТЕ НАУЧНИ ТРУДОВЕ НЕ ПОВТАРЯТ ПУБЛИКАЦИИТЕ ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ И ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“)

СОФИЯ

ФЕВРУАРИ , 2020 год.

Група В

Хабилитационен труд – монография

1. Нефинансово отчитане на дейността на организациите“, монография, Издателски комплекс УНСС, София , 2017 год., ISBN 978-954-644-958-0

Резюме

Нефинансово отчитане на дейността на организациите

Темата на монографичното изследване се отнася до широк кръг въпроси от теоретичен, методологически и приложен характер относно нефинансовата информация. Нефинансова информация и свързаната с нея система на отчетност постоянно разширява своето присъствие в практиката на организациите в различни

икономически сектори по повод осъществявания през последните десетилетия преход към устойчива глобална икономика.

Цел на изследването в монографичния труд е анализ на съществуващите системи от принципи и показатели за представяне на финансова информация. За реализацията на тази цел е извършено проучване на актуалните форми и практики на нефинансова отчетност. Като се ползват резултатите от анализа са формулирани практически насоки за изграждането на нефинансови доклади на организациите в различни сектори на икономиката и обществото.

В рамките на настоящото изследване могат да се открият следните по-конкретни задачи:

- определянето на понятие за нефинансова отчетност
- дефиниране на основните принципи на нефинансовата отчетност
- исторически преглед на прилагане на нефинансовата информация
- определяне на изисквания към годишните финансови отчети в европейска рамка за отчетност
- анализ на международна рамка на нефинансовата отчетност
- анализ на системата от аспекти и функционални показатели за нефинансовата информация
- дефиниране на практически насоки при изграждането на нефинансови доклади

Предметът на изследването е нефинансова информация като елемент за корпоративна политика на организациите и средство за активна обществена комуникация. Обект на изследването са и системните, структурните и функционалните елементи и характеристики на нефинансовата отчетност.

Основната теза на изследването е, че обективното и системно и организирано представяне на нефинансова информация е важен елемент на съвременната корпоративна политика и средство за активна обществена комуникация. Тя важен инструмент за повишаване на функционалния капацитет на организациите и утвърждаване на техния положителен обществен имидж.

С оглед на обстоятелството, че темата на изследването е твърде широка и съдържа много аспекти свързани от прилагани в дейността на организациите политики, инструменти, решения, системи за управление на рисковете структурата на монографията включва десет глави. По този начин съдържанието на изследването пряко обвързва съдържанието на отделните негови части с анализа на конкретен аспект на нефинансовата отчетност. Между отделните части съществува ясна логическа връзка и последователност. За постигането на тази цел също са така използвани значителен брой теоретични, методически и нормативни източници.

В първата глава на монографията са разглеждат основните понятия и принципи на нефинансова информация. Обект на анализ са понятията корпоративната социална отговорност, нефинансова отчетност, както и принципите на нефинансовата отчетност. Във втората част се изследват формите на приложение на нефинансовата отчетност в рамките на Европейския съюз. Направен исторически преглед на прилагане на нефинансовата информация. Особено внимание е отделено на изискванията, които произтичат от новата европейска рамка за отчетност.

В третата глава е анализирана системата от показатели за нефинансовата информация. Тази система изисква предоставянето от страна на организациите на информацията относно тяхната стратегия, профила, значимите аспекти и граници в дейността им.

В четвъртата глава са включени икономическите показатели, които се отнасят до икономическа резултатност и пазарното присъствие на организацията

Петата глава се отнася до екологични показатели за дейността на организациите. Те предполагат предоставянето на информацията относно материали ресурси, които се ползват в тяхната дейност. Основно внимание тук е насочено към въпросите относно оценката на влиянието върху биоразнообразието, спазване на изискванията на нормативната рамка, екологичните разходи и инвестиции.

В съдържанието на шеста глава са включени показателите относно условията на труд в организациите. Системата от тези показатели включва оценка на заетостта, отношенията между сътрудниците и ръководството, здравето и безопасността на работното място, професионалната подготовка и образование на сътрудниците в организацията.

В седмата глава се разглеждат показателите относно спазването на човешки права в дейността на организацията, както и до инвестициите свързани с човешки права, превенцията срещу дискриминацията.

Осмата глава от монографията включва социалните показатели за дейността на организацията. Съдържанието на тази група от показатели включва въпроси относно отношенията с местни общности, противодействието на корупцията, държавна политика, възпрепятстването на конкуренцията, съответствието със нормативните изисквания.

Деветата глава се отнася до показателите, включени в категорията отговорност за продукта. Информацията, която се изисква да бъде предоставена по повод на тези показатели се отнася до здравето и безопасността на потребителите, маркировката на продукти и услуги.

В десетата глава са дефинирани препоръки и практически подходи за изграждането на нефинансовите доклади, които периодично е необходимо да се представят от организациите.

В заключение може да се посочи, че макар монографията да притежава ясно изразена теоретична насоченост, с оглед създаване на възможности за прилагане на теоретичния материал са дефинирани конкретни насоки за изграждане на нефинансови доклади. Кръгът от потенциалните адресати и заинтересовани лица на изследването се отнася до корпоративни структури, органи на публичната власт и управление, контролни и регулаторни институции, организации от неправителствения сектор, професионални съюзи, работодатели, медии и академични институции.

Summary

Non-financial reporting activities of organizations

The monographic study deals with a broad range of issues of theoretical, methodological and applied character, pertaining to non-financial information. Non-financial information and the related reporting system is becoming increasingly prominent in the practice of organisations across economic sectors in response to the transition to sustainable global economy, which has been taking place over recent decades.

The monographic treatise aims to analyse the existing systems of principles and indicators for presenting financial information. To this end, a study was carried out of the current forms and practices of non-financial reporting. The outcome of the analysis was used to formulate practical guidelines on drawing up non-financial reports of organisations in various sectors of the economy and society.

The study covers the following specific tasks:

- defining the concept of non-financial reporting;
- defining the main principles of non-financial reporting;
- historical review of applying non-financial information;
- setting requirements concerning annual financial reports in the European reporting framework;
- analysing the international non-financial reporting framework;
- analysing the setup of non-financial information aspects and functional indicators, and
- defining practical guidelines on creating non-financial reports.

The subject of the study is non-financial information as an element of the corporate policy of organisations and a means of active public communication. Object of study are also the systemic, structural and functional components and characteristics of non-financial reporting.

The main thesis is the objective and coherent presentation of non-financial information as an essential component of modern corporate policy and a means of active public communication. It is an important instrument in enhancing the functional capacity of organisations and reaffirming their positive public image.

In light of the fact that the topic of the study is quite extensive and covers multiple aspects of organisational policies, tools, solutions, and risk management systems, the treatise is structured in 10 chapters. This way, its content closely links the content of the individual parts with the analysis of a particular aspect of non-financial reporting. There is a clear logical linkage and continuity between the different parts. To achieve this, the study has drawn on a large number of theoretical, methodological and regulatory sources.

The first chapter examines the key concepts and principles of non-financial information. Object of analysis are the concepts of corporate social responsibility, non-financial reporting, and the non-financial reporting principles within the European Union. The second part examines the forms of application of non-financial reporting in the European Union. The study makes a historical review of the application of non-financial information in the Union. Special attention is given to the requirements stemming from the new European reporting framework.

Chapter three analyses the system of non-financial information indicators. The system relies on information inputs from organisations with regard to their strategy, profile, relevant aspects and limits in their activities.

Chapter four includes economic indicators related to the economic performance and market presence of an organisation

The fifth chapter is about the environmental performance of organisations. That implies information inputs with regard to materials and resources used in the activities. The emphasis is mainly on issues related to assessment of the impact on biodiversity, compliance with the regulatory requirements, environmental and investment costs.

The content of chapter six includes indicators for work conditions in organisations. The system of indicators includes assessment of employment, employee and management relations, health and safety at the workplace, vocational education and training of the personnel in the organisation.

Chapter seven examines the indicators related to observance of human rights in the organisation's activities as well as investments in relation to human rights and prevention of discrimination.

Chapter eight covers social indicators for the organisation's activities. The content of this group of indicators deals with issues such as relations with the local communities, fight against corruption, state policy, impediments to competition, and compliance with regulatory requirements.

Chapter nine relates to indicators from the product liability category. The information input required with regard to these indicators concerns the health and safety of consumers and the marking of products and services.

Chapter ten defines recommendations and practical guidance on creating non-financial reports, which organisations have to submit periodically.

In conclusion, it should be noted that while the monographic study is clearly theoretical, practical guidelines for creating non-financial reports are defined providing pathways for applying the theoretical material. The range of potential addressees and stakeholders of the study concerns corporates, public authorities and decision-making bodies, oversight and regulatory institutions, non-governmental organisations, trade unions, representatives of businesses and employers, media and academic institutions.

Група „Г“, т. 6

Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

Статия в SCOPUS

2.Development of the regional natural gas market in Southeast Europe (2018) Intereconomics 53 (4), p. 233-238. Q Springer Verlag ; ISSN 0020-5346

Резюме

Развитие на пазара на природен газ в региона на Югоизточна Европа

Целта на статията е да се анализира състоянието на региона на Югоизточна Европа (ЮИЕ) относно потреблението и доставките на природен газ, както и пътищата за развитие на регионалните енергийните пазари. Като основен риск за енергийната сигурност на региона в изследването се определя високата степен на зависимост от външни енергийни доставки, които се осъществяват преди всичко от Русия.

Резултатите от анализа в статията посочват липсата на диверсификация като основно предизвикателство, чието ефективно решение трябва да се търси чрез провежданата от Европейския съюз политика в енергийната област. За тази цел бе изградена нова договорна и институционална рамка на съюза и се пристъпи към строителството на нови газопроводи, междусистемни връзки, хранилищата на газ и др., чрез които ще осигурят в бъдеще доставки от алтернативни енергийни източници. В същото време политиката на съюза среща системната и упорита съпротива на Русия, чиято цел е да запази своята доминация в полето на европейския енергиен пазар, като в същото време блокира реализацията конкурентни енергийни проекти. В статията е представена оценка относно бъдещото развитие на газопреносната инфраструктура в региона на Югоизточна Европа според която:

1. Инфраструктурата на пренос и доставка на природен газ в региона ще разшири своя обхват и капацитет чрез изграждането на реверсивни връзки и нови трасета между отделните държави. Румъния и България значително ще разширят капацитета на своите национални газопреносни системи.

2. Реализацията на проектите на Европейския съюз ще доведе до разширяване на газова инфраструктура в региона и ще осигури диверсификация и по-голяма сигурност на енергийните доставки.

3. Страните от региона ще станат част от глобалния пазар на втечен природен газ чрез строителството на нови терминали за прием на втечен газ.

В заключение са посочени редица аргументи, чрез които се доказва, че енергийната политика на Европейски съюз се развива успешно. Този факт е основание да се приеме, че в близко бъдеще енергийните пазари в региона на Югоизточна Европа да достигнат до по-високо структурно и качествено ниво.

Summary

Development of the regional natural gas market in Southeast Europe

The purpose of the paper is to analyse the situation of the Southeast European region (SEE) in terms of natural gas consumption and supplies, and the pathways for developing the regional energy markets. The paper underscores the high level of reliance on external energy

supplies, which are coming mainly from Russia, as a major risk for the energy security in the region.

The outcomes of the analysis in the paper point to the absence of diversification as a main challenge, the effective solution of which must be sought via the energy policy conducted by the European Union. To this end, a new contractual and institutional framework of the Union was set up and the construction of new gas pipelines, interconnectors, gas storage facilities, among others, was undertaken, aiming to ensure future supplies of alternative energy sources. At the same time, the Union's policy has been facing the systematic and stubborn resistance of Russia struggling to preserve its dominance in the field of Europe's energy market and thwart the implementation of competing energy projects. The paper provides an estimation of the future development of gas transmission infrastructure in the Southeast European region, which envisages the following:

1. The natural gas transmission and supply infrastructure will expand its structure and capacity by creating cross-country reverse connectivity in the region. At the same time, the national gas transmission networks of Romania and Bulgaria have been developing and expanding their capacity.

2. The implementation of the European Union's projects will not only expand the gas infrastructure in the region, but will also ensure diverse and more secure supply on the European continent.

3. The countries from the region will become part of the global market of liquefied natural gas also with the construction of liquefied gas terminals.

In conclusion, a number of arguments are put forward supporting the view that the EU energy policy has been developing successfully. They provide reasons to believe that in the near future the energy markets in the SEE region will reach a higher level structurally and in terms of quality.

Група „Г“, т. 7

Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове

3.Characteristics of Compliance Risk in Banking ; Economic Alternatives Journal; Issue 4 , 2015; стр. 57-76 ; ISSN 1312 – 7462

Резюме

Характерни особености на риска от нормативно несъответствие в дейността на търговските банки

В публикацията се изследват характерните особености на „риска от несъответствие“ известен още като „риск от неспазване на нормативните изисквания“ или „compliance risk“

в дейността на финансовите институции. Практиката сочи, че този риск може да бъде източник на сериозни загуби за онези от тях, които съзнателно осъществяват практики и трансакции с цел да бъдат избегнати регулаторни изисквания.

С цел да се осъществява превенция върху риска от несъответствие всяка финансова институция е необходимо да изгражда функция по спазването на нормативните изисквания. („compliance function”). Съгласно препоръките на Базелския комитет по банков надзор функцията по спазването на нормативните изисквания е отговорност на борда на директорите на банковите институции, които следва да ясно да дефинират политиката на банките за спазване на нормативните изисквания, включително и чрез официален документ, с който се въвежда постоянна и ефективна функция за постигане на нормативно съответствие.

Банките трябва да организират функцията по спазване на нормативните изисквания, като установят приоритетите за управление на риска от несъответствие, по начин който да е съобразен с нейната стратегия и структура. В тази връзка в статията подробно са дефинирани цели, изискванията и етапи в дейността на системата за управление на риска от несъответствие.

Summary

Characteristics of Compliance Risk in Banking

The publication examines the characteristic features of the ‘risk of non-compliance’, also known as the ‘risk of non-respect of legal requirements’ or ‘compliance risk’ in the operation of financial institutions. Practice has shown that this risk could be a source of serious loss for those of them that are consciously pursuing practices and transactions intended to evade the regulatory requirements.

In order to prevent non-compliance risk, every financial institution should have in place a regulatory compliance function. In keeping with the recommendations of the Basel Committee on Banking Supervision, the compliance function is a responsibility of the Board of Directors of commercial banks, which should clearly define the banks’ regulatory compliance policy, including by an official document introducing a lasting and effective compliance function.

Banks should organise their compliance function by setting priorities in managing their compliance risk so as to ensure this function is consistent with their strategy and risk management structures. In this regard, the paper exhaustively defines the objectives, requirements and stages of operation of the compliance risk management system in banks.

4. Model for insurance fraud risk assesment and prevention, Yaerbook of UNWE 2017 p.47-61; ISSN 1312 – 5486

Резюме

Модел за оценка и превенция на риска от застрахователни измами

В статията обект на изследване са риска от застрахователните измами свързани , като източник на значителни загуби за застрахователния отрасъл. Този риск е един от най-значимите рискове, свързани с работата на застрахователните компании по целия свят. Като цяло се счита, че застрахователните измами имат неблагоприятно влияние конкретно върху дейността на застрахователните компании. Но те се отразяват също и на други участници в застрахователния пазар , предвид на обстоятелството ,че щетите от измами директно се превръщат в увеличени разходи за застрахователните услуги

Важно място в изследването е отделено на застрахователни измами като риск. Insurance practice shows that frauds are of focused, intentional and subjective nature.

Предложена е модел за оценка на риска от застрахователни измами използва качествени методи за анализ. Използването на качествени методи е по-подходящо, тъй като подаръци застрахователни измами на Икономически и социален риск от по-субективен характер, което е трудно да се оцени. Цялостната оценка на риска се извършва чрез оценка на отделните елементи на риска: вероятност (вероятност), експозиция (честота) и последствия (резултат). Риска се определя като функция на тези елементи и се измерва с нива след на съответната кодираща процедура .

В заключение са посочени, възможностите за прилагане на модела за оценка и предотвратяване на риска от застрахователни измами. Управлението и редуцирането на риска от застрахователни измами е отговорност на управлението на застрахователната организация. Като инструмент моделът за оценка и предотвратяване на риска от застрахователни измами следва да бъде постоянно допълван и актуализиран. За тази цел е необходимо систематично да се идентифицират и анализират застрахователните измами чрез експертни оценки, като се използват различни източници.

Summary

Model for insurance fraud risk assesment and prevention

The paper examines the issue of insurance fraud risk as a source of significant loss for the insurance industry. This risk is among the most significant ones in the operation of insurance companies from around the world. It is generally considered that insurance frauds have a negative impact on the activities of insurance companies in particular; however they affect other insurance market participants, as fraud damages directly translate into higher costs of insurance services.

Insurance frauds as a risk are given a prominent place in the paper. Insurance practice shows that frauds are of focused, intentional and subjective nature.

An assessment model is proposed for insurance fraud risk using qualitative methods of analysis. The use of qualitative methods is more suitable as insurance frauds involve economic and social risk of more subjective nature, which is difficult to assess. The overall risk assessment is carried out by evaluating the individual risk components: probability (likelihood), exposure (frequency) and consequences (outcome). The risk is defined as a function of these elements and is measured in levels after the relevant encoding procedure.

Finally, the paper suggests ways for applying the insurance fraud risk assessment and prevention model. The management and mitigation of insurance fraud risks is responsibility of the managers of the insurance organisation. As an instrument, the insurance fraud risk assessment and prevention model should be continuously supplemented and updated. For this purpose, it is necessary that insurance frauds are systematically identified and analysed by way of expert assessments using a variety of sources.

5.Features of the credit frauds - definition,classification and process of prevention, ОБЛІК, ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ: наукові нотатки, 2015; ISSN 2313-8211

Резюме

Характерни особености на кредитните измами - дефиниция, класификация и методи за превенция

В статията се анализират характерните особености на кредитните измами.Извършен е сравнителен анализ на правната квалификация на престъплението „кредитна измама“ в правните системи на Полша,Италия ,Холяндия и Германия.

Измамните действия могат да бъдат класифицирани чрез използването на различни критерии Конструирането на различни класификации на кредитните измами, и важен инструмент за тяхната идентификация и подпомага тяхната превенцията.

Процесът на контрол и превенция на кредитните измами предполага прилагането на следните способи:

- Предотвратяване на кредитни измами;
- Разкриване на кредитните измами;
- Разследване на измами и възстановяване на загубите;
- Уведомяване на съответните власти (съдилища, полиция и др.), когато банката е задължена да го направи.
- Споделяне на практики и подобрене на процес а на контрол и превенция

В обобщение на изследването се посочва,че кредитна измама може да бъде определена като фалшифициране на информация или предоставяне на неверни данни от кредитоискател, клиент, служител или трета страна по повод на бъдещо или съществуващо кредитно отношение, с намерение за извличане на лична (или на трета страна) печалба или изгода. Кредитна измама е обект на превенция от страна на финасовите институции и правораздавателните органи.

Summary

Features of the credit frauds - definition,classification and process of prevention

The paper has as its subject the characteristic features of credit frauds. The study makes a comparative analysis of the legal qualification of a fraud crime and a comparative analysis of credit fraud crimes in the legal systems of Poland, Italy, the Netherlands, and Germany.

Fraudulent actions can be classified by using different criteria. The construction of various classifications of credit frauds is an important tool for their classification and aids their prevention.

The process of credit frauds control and prevention includes several stages:

- Prevention of credit frauds;
- Detection of credit frauds;
- Investigation of frauds and recovery of losses;
- Notifying the relevant authorities (court, police, etc.), where the bank is required to do so.
- Practice sharing and improvement of the control and prevention process.

In summary, the study indicates that a credit fraud could be defined as falsification of information or provision of false data by a loan applicant, customer, employee or third party in relation to a potential or existing credit relationship, with the intention to gain personal (or third party's) profit or advantage. Credit frauds are an object of prevention by financial institutions and law enforcement authorities.

6.The necessity of energy alliance between the member states of the European union, ОБЛІК, ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ:НАУКОВІ НОТАТКИ,Міжнародний збірник наукових праць. відпов, Луцьк, 2015 ISSN 2313-8211

Резюме

Необходимост от енергиен съюз между държавите-членки на Европейския съюз

В статията се изследват проблемите свързани с изграждане на „Единен енергиен съюз“ на страните на Европейски съюз. Енергийната сигурност в съвременния свят предполага снабдяването с енергия да задоволява търсенето в условията на екологично устойчива среда и по начин и на ценови нива, които да не затрудняват икономическото развитие. Рисковете пред енергийната сигурност по-принцип могат да бъдат управлявани чрез разнообразяване на енергийните ресурси по техните видове, източници, доставчици и маршрути, при отчитане на регионалните и световните тенденции на енергийните пазари. Особено приоритет в дейността на Енергийния съюз трябва да бъде диверсификацията на нови трасета за пренос на природен газ чрез изграждането на нови транспортни коридори

Формирането и провеждането на координирана външна енергийна политика на Европейския съюз предполага и действия, насочени към подобряването на входящата

(чрез повече и по-разнообразни трасета) инфраструктура за доставка за постигане на по-висока степен на сигурност на снабдяването.

В заключение в статията се посочва, че като се стреми да извърши диверсификация на енергийните източници и маршрути за себе си, ЕС подразбира това право на всеки свой партньор, защото при равни други условия диверсификацията означава стабилност и предсказуемост. Европа се стреми към развитие на свободен, конкурентен и глобален пазар на природния газ. Един напълно „демилитаризиран“ пазар, който не е сцена на геополитическо противопоставяне. Това е позиция която „колкото защитава интересите на самата Европа, толкова и интересите на за всички нейни партньори..

Summary

The necessity of energy alliance between the member states of the European union

The paper examines the issues relating to the establishment of Energy Union of the EU member-states. Energy security in today's world implies that energy supply meets demand in ecologically sustainable environment and in ways and at price levels, which do not hinder economic development. Generally, energy security risks could be managed through diversification of energy sources by type, origin, supplier and routes while taking into account the regional and global trends in the energy markets.

Diversification of new routes of natural gas transmissions and new transportation corridors should be a priority of the Energy Union activities.

The formation and pursuit of coordinated external energy policy of the European Union implies actions aimed at improving the incoming supply infrastructure (more and varied routes) for achieving a higher level of security in energy supply.

In conclusion, it could be noted that by seeking to diversify the energy resources and routes for itself, the EU also accepts this to be every partner's right, because, other things being equal, diversification means stability and predictability. Europe aims to develop a free, competitive and global market in natural gas. A fully demilitarised market which is not a stage of geopolitical antagonism. That is a position equally defending the interests of Europe itself as well as those of all its partners.

7.Характерни особености на системата за управление на риска от нормативно несъответствие в дейността на банковите институции в България; ИДЕС бр.3 2019, стр. 12 ; ISSN 1314-8990

Резюме

Характерни особености на системата за управление на риска от нормативно несъответствие в дейността на банковите институции в България

В статията се изследват характерните особености на „риска от нормативно несъответствие“ известен още като „compliance risk“ в дейността на финансовите институции в България. Практиката сочи, че този риск може да бъде източник на сериозни загуби. Рискът от нормативно несъответствие без съмнение присъства и в българската банкова практика. В периода на глобална финансова криза и спад на икономическата активност българската банкова система показва своята гъвкавост и ефективност. Формираните през годините стабилни фундаменти, наред с натрупаните буфери под формата на капитал и провизии, позволиха на банковата система да посрещне негативните ефекти от кризата и да запази добро финансово състояние и стабилност. Фалитът на една от големите български банки, причинен от прилагани дълго време порочни практики за присвояване на активи и бе показателен за наличието на сериозни слабости в системата на националния банков надзор.

Бъдещият процес на реципиране на европейските регулации във финансовата сфера без съмнение няма да бъде лишен от проблеми и трудности. Той ще постави кредитните институции в България в много по-сложна и динамична нормативна среда. Ето защо е необходимо те своевременно да постигнат необходимия по-висок капацитет свързан с управлението на функцията по спазване на нормативните изисквания във Еврозоната.

Summary

Characteristics of the system for managing the risk of „non-compliance“ in the activities of banking institutions in Bulgaria

The paper examines the characteristics of non-compliance risk also known as compliance risk in the activities of financial institutions in Bulgaria. There is empirical evidence that this risk could trigger serious loss. Non-compliance risk is undoubtedly present in the Bulgarian banking system. During the period of the global financial crisis and economic downturn, the Bulgarian banking system revealed its flexibility and effectiveness. The sound foundations built over the years, along with the accumulated capital and provisions buffers, enabled the banking system to withstand the adverse effects of the crisis and uphold a good financial position and stability. The failure of one of the large Bulgarian banks caused by the long-standing malpractice of asset misappropriation was indicative of the existence of serious weaknesses in the national system of banking supervision.

The future process of implementing the European regulations in the financial sphere will surely have its hurdles and difficulties. It will place the credit institutions in Bulgaria in a much more complex and dynamic regulatory environment. Therefore, it is necessary that they

attain the necessary higher capacity level related to the management of the euro area regulatory compliance function.

**8.Principles for disclosure of non-financial information according to the regulatory framework in the European Union ; KNOWLEDGE
International Journal Scientific papers Vol.19.1.p.375-381; ISSN 25454439**

Резюме

Принципи за представяне на нефинансова информация в съответствие с регулаторната рамка в Европейския съюз

Разкриването на нефинансова информация е от особено значение за реализирането на корпоративната социална отговорност и прехода към устойчива икономика, която съчетава дългосрочната рентабилност, социалната справедливост и опазването на околната среда. За да представят различните аспекти на своята дейност, предприятията в Европейския съюз трябва да публикуват годишни нефинансови отчети. В тези нефинансови отчети предприятията трябва да представят в консолидирана форма информация за прилагането на своята корпоративна политика на широк кръг заинтересовани страни

Проблемите, които се отнасят до представянето на нефинансова информация, отдавна са обект на внимание и регулиране от европейските институции. В съответствие с изискването на „Директива 2013/34 / ЕС за разкриване на нефинансова информация и информация за многообразието“, Европейската комисия публикува „Насоки относно методологията за нефинансово отчитане за отчитане на нефинансова информация“. Целта е да се предоставят балансирана и гъвкави насоки за отчитане на нефинансова информация по начин, който помага на предприятията да разкриват съществена информация. Доколкото е възможно, тези насоки следва да спомогнат за осигуряване на съпоставимост между компаниите и различните икономически сектори. Отчитането на нефинансова информация съгласно препоръката предполага прилагане на следните принципи:

- Разкриване на съществена нефинансова информация.
- Обективна и балансирана нефинансова информация.
- Разбираема нефинансова информация.
- Представяне на пълна нефинансова информация.
- Представяне на балансирана нефинансова информация.
- Стратегическа и ориентирана към перспективата нефинансова информация
- Нефинансова информация, ориентирана към заинтересованите страни.
- Съдържа и съгласувана нефинансова информация.

В заключение се посочва, че прилагането на тези принципи от организациите в Европейския съюз ще им позволи да разкрият обективна , подходяща, полезна,

актуална и сравнима нефинансова (екологична, социална или управленска) информация.

Summary

Principles for disclosure of non-financial information according to the regulatory framework in the European Union

The paper examines the general requirements for reporting non-financial information. The disclosure of non-financial information is of particular importance for realising corporate social responsibility and the transition to a sustainable economy, which combines long-term profitability, social justice and environmental protection. In order to present the various aspects of their activity, undertakings in the European Union have to publish annual non-financial statements. In these non-financial statements they should present in consolidated form information about the implementation of their corporate policy and bring it to the attention of a wide range of stakeholders. Issues concerning the presentation of non-financial information have been subject to attention and regulation by the European institutions for a long time. This year, in accordance with the requirement of Directive 2013/34/EU on disclosure of non-financial and diversity information, the European Commission published 'Guidelines on non-financial reporting methodology for reporting non-financial information'. The aim is to provide balanced and flexible guidance on reporting non-financial information in a way that helps companies disclose material information consistently and coherently. As much as possible, these guidelines should help ensure comparability across companies and sectors. Reporting non-financial information according to the recommendation implies implementation of the following principles:

- Disclosure of material non-financial information
- Objective and balanced non-financial information
- Comprehensible non-financial information
- Presentation of complete non-financial information
- Presentation of optimal brief non-financial information
- Strategic and forward-looking oriented non-financial information
- Non-financial information oriented to stakeholders
- Consistent and coherent non-financial information.

In conclusion, the author asserts that implementation of these principles by the firms in EU will enable them to disclose high-quality, relevant, useful, up-to-date and more comparable non-financial (environmental, social or managerial) information.

9. Принципи и изисквания към политиките и практиките за определяне на възнагражденията на управителните органи и служители в търговските банки ; ОБЛК, ЕКОНОМИКА,

Резюме

Принципи и изисквания към политиките и практиките за определяне на възнагражденията на управителните органи и служители в търговските банки

В статията се разглеждат въпросите свързани с че политиките за възнагражденията в търговските банки, която се сочи като една от основните причини за възникването на финансовата криза от 2007 год. Ефектите от финансовата криза ясно показаха ,че политиките за възнагражденията, които стимулират склонността към прекомерно поемане на риск, могат да подкопаят разумното и ефективно управление на риска от страна на кредитните институции .С оглед решаването на тези проблеми бе приета „Директива 2013/36/ ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26.06.2013 год. като въведе „изричното задължение за кредитните институции „да създават и поддържат политики и практики за възнагражденията, които да са в съответствие с ефективното управление на риска, по отношение на категориите служители, чиито професионални дейности имат съществено въздействие върху рисковия профил на кредитните институции“.

На национално ниво изискванията на европейските директиви бяха транспонирани чрез специална наредба на БНБ -Наредба № 4 за изискванията към възнагражденията в банките от 21.12. 2010 г. Целта е да се гарантира, че финансовите институции са въвели „надеждни политики за възнагражденията, е необходимо те да дефинират и приложат в практиката си ясни принципи по отношение на управлението и структурата на политиката за възнагражденията“. По-конкретно, политиката за възнагражденията следва да бъде е съобразена със склонността към поемане на риск, ценностната система и дългосрочните интереси на финансова институция и следва да се основава на резултати, получени в дългосрочен план, и да отчита текущите и бъдещите рискове, свързани с тези резултати. Основно задължение на органите за управление на банката е да гарантират, че политиката за възнагражденията на банката насърчава разумното и ефективно управление на риска.

Summary

Principles and requirements of policies and practices for determining the remuneration of management and employees in commercial banks

The paper examines some issues relating to the remuneration policies of commercial banks, which were a major reason for the financial crisis in 2007. The effects of the financial crisis have clearly shown that the remuneration policies, which encourage excessive risk-taking behaviour, could undermine the sound and effective risk management of credit

institutions. With view of resolving these issues, Directive 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 was adopted introducing ‘an express obligation for credit institutions to establish and maintain remuneration policies and practices, for categories of staff whose professional activities have a material impact on the risk profile of credit institutions, that are consistent with effective risk management’.

At the national level, the requirements of the European directives were transposed by a specific BNB Ordinance No 4 on bank remuneration requirements as of 21.12.2010. In order to ensure that financial institutions have sound remuneration policies in place, they need to define and effectively implement clear principles on remuneration policy management and structure. More specifically, the remuneration policy should take into account the risk appetite, the system of values and long-term interests of the financial institution, and should be based on long-term results taking into account the current and future risks related to these results. A main obligation of the bank’s management bodies is to ensure that the bank’s remuneration policy promotes a sound and effective risk management.

10. Оценка на политически риск на Република България в контекста на нейната интеграция в Икономическият и паричен съюз - доклад на международна научна конференция УНСС-София, 2010 год. ISBN 978-954-644-2-2-4

Резюме

Оценка на политически риск на Република България в контекста на нейната интеграция в Икономическият и паричен съюз

В текста на статията се анализират особеностите на политическия риск свързан с процеса на интеграция на България в контекста в Икономическият и паричен съюз. По принцип политическия риск се свързва със въздействието на международните, конфликтните и интеграционните събития и процеси, които могат да доведат до изменения на правителствената политика вътре в страната или в чужбина, и които се изразяват под формата на неблагоприятни промени в съществуващите до този момент условия.

Разгледани са различни прилагани в практиката методологически инструменти , които се ползват за оценка на политическия риск. Формулирана е и оценка на факторите, които определят нивото на политически риск в България, като място за чуждестранни инвестиции. В настоящия момент България е поела ангажименти за реформи, които да подпомогнат на изравняването ѝ с останалите европейски икономики в Европейския съюз. Политическите фактори, които доминират в политическото пространство и определят насоките на икономическа политика на страната трябва да се ангажират със конкретни мерки за подобряване на правната и административна среда в България. Постигането на подобна цел в настоящия момент предполага:

1. Изпълнителната власт да реформира и рязко да подобри средата за бизнес и работата на администрацията.
2. Реформа на съдебната система ,която да гарантира ефективното опазване на собствеността и спазването на договорите по съдебен ред .
3. Правителството да поддържа балансиран бюджет и финансова стабилност и да се придвижи напред към членството в еврозоната, за да се намалят рисковете и да се привлекат повече инвестиции и кредити с по-ниски лихви.

Успоредно с това идеята за приемане на България във валутния механизъм ЕРМII, чиято основна задача е да подготви страната за приемане на еврозоната вече получи своето развитие. Успехът на България за членство в Еврозоната като процес на интеграция е по-скоро въпрос на политическо решение. Повечето от формалните макроикономически критерии за членството на България в ЕРМ II вече са изпълнени. Необходимо е обаче тя, да получи политическата подкрепа от големите и влиятелни членове на Европейската централна банка. Това е актуалната политическа цел , която стои пред страната .Постигането на тази цел ще утвърди мястото на страната на политическата карта на Европа и ще намали рязко потенциала и нивото на политически риск.

Summary

Assessment of the political risk of the Republic of Bulgaria in the context of its integration into the Economic and Monetary Union

The paper examines the specific features of the political risk involved in the integration process of Bulgaria within the context of the Economic and Monetary Union. Generally, political risk is associated with the impact of international, conflicting and integration events and processes, which can bring about changes in the government policy internally and externally, and which translate into adverse developments in the conditions so far existing.

The paper reviews different methodological instruments implemented in practice, which are used to assess political risk. An assessment is also made of the factors determining the level of political risk in Bulgaria as a destination for foreign investments. Currently, Bulgaria has committed itself to reforms that would help bring about alignment with the other European economies in the EU. The political factors, dominating the political space and shaping the

trends of the country's economic policy, should engage in concrete steps for improving the legal and administrative environment in Bulgaria. Achieving this objective at the current stage implies that:

1. the executive should reform and dramatically improve the business environment and the work of the administration;
2. the judicial system should undergo a reform to ensure the effective safeguard of ownership and honouring of contracts by means of judicial ruling.
3. the government should maintain a balanced budget and financial stability, as well as move towards euro area membership in order to reduce risks and attract more investments and loans at lower rates.

At the same time, the idea of Bulgaria joining the Exchange Rate Mechanism II (ERMII), whose main task is to prepare the country for the euro area, has already been developed. Bulgaria's success in joining the euro area as a process of integration is more a matter of political decision. Most of the formal macroeconomic criteria for Bulgaria's membership of ERMII have already been fulfilled. However, it needs to win the support of the big and influential members of the European Central Bank. That is the current political objective facing the country. The achievement of this goal will strengthen the position of our country on the political map of Europe and will sharply reduce the potential and level of political risk.

11. За необходимостта от прилагане на наказателна отговорност при престъпления свързани с манипулиране на финансовите пазари на Европейския съюз; Научна конференция на тема "Проблеми в теорията и практиката на контрола през втория програмен период 2014 - 2020 г."; ISBN 978-954-644-956-6

Резюме

За необходимостта от прилагане на наказателна отговорност при престъпления свързани с манипулиране на финансовите пазари на Европейския съюз

В доклада се разглеждат въпросите относно прилагането на наказателна отговорност в случаите на манипулиране на финансовите пазари.

Ефикасният финансов пазар и наличието на доверие от страна на инвеститорите изискват лоялни пазарни отношения. В тази връзка манипулирането на финансови инструменти може да навреди на всички участници на финансовите пазари

Инкриминирането на най-тежките форми на пазарна злоупотреба трябва да обозначи конкретни прагове за манипулативно поведение, което се счита за особено неприемливо. В същото време това трябва да бъде ясен сигнал до потенциалните нарушители, че компетентните органи в държавите членки ще противодействат ефективно на всички случаи на такива злоупотреби

Новата европейска правна рамка относно превенцията на пазарни злоупотреби се изгражда от два нормативни акта. Това са Регламент 596/ 2014 от 16 април 2014 година относно пазарната злоупотреба (Регламент относно пазарната злоупотреба) и Директива 2014/57 относно наказателно-правните санкции за пазарна злоупотреба (Директива за пазарната злоупотреба).

Регламент 596/ 2014 определя кръга на нарушенията, които дава основание за търсене на административна-наказателна отговорност, докато Директива 2014/57 определя съставите на по-тежките нарушения които се квалифицират като престъпленията и предполагат търсене на наказателна отговорност. Тези нормативни документи, макар и да се отнасят до различен инструментариум за превенция, имат обща цел, като съдържанието им взаимно се допълва.

В заключение на доклада са дефинирани конкретните състави на престъплението на манипулиране на пазарите, в случаите когато е извършено то е извършено умишлено.

Summary

For the necessity of applying criminal responsibility for crimes related to manipulation of the financial markets of the European Union

The paper examines the issues relating to the enforcement of criminal liability in case of financial market manipulation.

The efficient financial market and the existence of higher investor confidence require market integrity. Financial instruments manipulation is harmful to all financial market players.

Incrimination of at least the worst forms of market abuse must set specific thresholds for manipulative behaviour, considered as particularly unacceptable. At the same time, it must provide a clear signal to potential offenders that the competent bodies in the member-states will effectively counteract all cases of such abuse.

The new European legislative framework regarding the prevention of market abuse steps on two legislative acts. These are Regulation 596/ 2014 of 16 April 2014 on market abuse (Market Abuse Regulation) and Directive 2014/57 on criminal sanctions for market abuse (Market Abuse Directive).

Regulation 596/ 2014 defines the scope of sanctions, which trigger administrative and criminal liability, while Directive 2014/57 provides for the panels of more serious infringements, qualifying as crimes implying criminal liability. These legislative acts, although relating to different set of prevention instruments, have a common objective and mutually complementing contents.

In conclusion, the paper defines the concrete panels in serious cases of market manipulation offence, where consciously committed.

12. Необходимост от реформиране на системата за контрол в рамките на Европейския съюз - доклад на международна научна конференция 26.10.2012 год. София; ISBN 978-954-644-431-8

Резюме

Необходимост от реформиране на системата за контрол в рамките на Европейския съюз

Тази статия е свързана резултатите от срещата на Европейския съвет в края на месец юни 2012 год. на която бе решено да бъде създаден „Европейски механизъм за стабилност“, чрез който ще бъдат подпомагани попаднали в затруднено положение банки в страните от еврозоната. С това решение се търсеше отговор на съществуващите проблеми, пред които бе изправен Европейския съюз. Макар и фрагментарни тези решения показаха една нова визия за бъдещето на съюза, която предвижда изграждането на икономически и паричен съюз на Европейския съюз, с помощта на нови общи европейски институции, съответно банков, фискален и политически съюз.

Анализът на изследването, сочи че системата за контрол на Европейския съюз на наднационално, европейско равнище, по принцип страда от недостиг на „европейско политическо представителство“. От една страна, дефицитът на демокрация може да се квалифицира като недостатъчно представително делегиране на правомощия от национално и местно (субнационално) равнище към наднационалното управленско равнище на Евросъюза чрез националните парламенти и Европейския парламент (ЕП). От друга страна, значим проблем на системата за контрол на Европейския съюз е липсата на системност, и като цяло на недовършеност на нейната архитектурата. Констатира се, че липсва наднационална европейска институция, която да е отговорна за разработването на общи стратегии, политики и методологически насоки в контролната дейност на съюза. Редица значими политики и практики на съюза не са осигурени с конкретна функция на контрол, упражнявана от компетентна наднационална институция. Контролът в тези случаи се осъществява само на национално ниво, като между националните контролни органи липсва координация и единна методологическа основа на прилаганите стандарти и инструменти.

В заключителната част на изследването са дефинирани основни изисквания относно реформиране на системата за контрол на Европейския съюз. Важно изискване при изграждането и структурирането на тази система е подsigуряването на всички значими политики и практики на съюза с конкретна функция на контрол, упражнявана от компетентна институция. Различните власти и представляващите ги институции в Европейския съюз трябва да имат легалната възможност взаимно да се контролират, без обаче някоя от властите да може да блокира работа на някоя друга. Разгръщането на контролна функция е необходимост, защото тежките проблеми пред които е изправена европейската интеграция изискват подходящ и убедителен отговор, чрез изграждане на необходимия институционален капацитет

Summary

Necessity for reform of the control system in the European Union

The paper examines the outcomes of the European Council meeting held in the end of June 2012 where a decision was taken to set up European stability mechanism to assist distressed banks from the euro area. At that point, the solution sought to resolve existing problems facing the European Union. Albeit fragmented, these solutions fit into a new vision of the Union's future, which envisages the establishment of an economic and monetary union of the European Union aided by new common European institutions: banking, fiscal and political union, respectively.

The analysis conducted in the study shows that the system of control at the EU level and at the supranational, European level, suffers from deficient 'European political representation'. On the one hand, the democracy deficit could be qualified as insufficient representative delegation of powers from the national and local (subnational) level to the supranational governance level of the European Union via national parliaments and the European Parliament (EP). The other major problem of the EU control system is the absence of adequate level of consistency and the incompleteness of its architecture. A conclusion is reached that there is no supranational European institution in charge of developing common strategies, policies and methodological guidelines in the Union's control activities. A number of significant policies and practices of the Union are not supported by a special control function exercised by a competent institution. The control in these cases is carried out only at the national level without any coordination among national oversight bodies or common methodological ground for the standards and instruments applied. The various social areas lack balance of their system components such as the objects, subjects and means of control.

The concluding section defines key requirements for reforming the EU control system. An important requirement in developing and structuring of the system is to ensure that all relevant policies and practices of the Union with specific control function, carried out by a competent institution, are in place. The various powers and their representative institutions in the European Union should have the legal possibility to control each other, without anyone of them being in a position to block the others. The roll-out of a control function is necessary as the pressing European integration problems require a suitable and convincing response by creating the necessary institutional capacity.

13. Регулотивни аспекти при определяне на свързаните лица в кредитната дейност на търговските банки - доклад на научна конференция „Съвременни проблеми на теорията и практиката на контрола в България“ , Равда 17-19 септември 2014 год., ISBN 978-954-644-696-1

Резюме

Регулотивни аспекти при определяне на свързаните лица в кредитната дейност на търговските банки

В доклада се изследват въпросите, които се отнасят до регулирането на концентрацията на рискове на банките. Концентрацията на рисковете чрез свързани лица в дейността на банките може да постави активите им в зависимост финансовото състояние на един голям кредитополучател или група кредитополучатели

В правилата за кредитната си дейност банките трябва да обозначават случаите, при които може да възникне общ риск за тях поради повишаване кредитната концентрация вследствие както на съществуваща, така и на нововъзникнала свързаност.

В тази връзка в доклада се анализирани различните понятия, които нормативно определят съдържанието на съществуващата и нововъзникваща свързаност между контрагентите на финансовите институции. В резултат на анализа се констатира силна фрагментация и липса на систематизация на легалните дефиниции за свързаност, които от своя страна са разположени в различни нормативни актове, с различна нормативна сила.

Тези недостатъци в регулирането на концентрацията на рискове в банките, създават потенциални възможности да бъдат присвоявани техни активи чрез ползването в процеса на кредитиране на фигурата на „свързаните лица“.

Summary

Regulatory aspects in determining the connected persons the credit activity of commercial banks

The report examines the issues related to the regulation of risk concentrations in banks. Risk concentration through connected persons in the activities of banks could make their assets dependent on the financial standing of a large borrower or group of borrowers

In their credit activity rules, banks must designate the cases involving general risk due to higher credit concentration as a result of identifying existing or emerging connectedness.

In this context, the report analyses the various concepts that legally define the content of existing and emerging connectedness between counterparties and financial institutions. The outcome of the analysis reveals strong fragmentation and lack of systematised legal definitions on connectedness, which in turn are laid down in various legislative acts and carry different legislative weight.

These shortcomings in the regulation of risk concentrations in banks create potential exposure for misappropriation of their assets via the scheme of connected persons in the lending process.

Група „Г“, т.9

Студии, публикувани в нерелативирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове

14.Особености на новата регулаторна рамка за превенция срещу манипулирането на финансовите пазари в Европейския съюз; Научни трудове на УНСС, Том 1 /2017 ; год.; стр. 57-77; ISSN 0861-9344

Резюме

Особености на новата регулаторна рамка за превенция срещу манипулирането на финансовите пазари в Европейския съюз

Функционирането на интегрирания финансов пазар предполага наличие на лоялни пазарни отношения. Манипулирането и пазарните злоупотреби на тези пазари нанасят тежки вреди на инвеститорите, защото е възможно те да стоят в основата на неправилни инвестиционни решения, основаващи се на невярна или изопачена информация. Манипулирането на финансови инструменти, от друга страна, нанася вреди и на емитентите, защото води до намаляване на доверието в наличната информация за тях. Липсата на доверие от страна на пазара може на свой ред да застраши способността на им да издават нови финансови инструменти или да получат необходимото финансиране на операциите си.

Предмет на изследване в студията е необходимостта от по-висока степен на превенция срещу манипулирането на финансовите пазари в Европейския съюз. За постигане на целите на изследването е използван методът на нормативен анализ на нормативните актове, които изграждат регулаторната рамка на пазара на финансови инструменти в Европейския съюз. Основно направление на анализа на нормативната уредба е определянето на ефективността на нормативните актове и идентифициране на значимите проблеми, които възникват при прилагането им. Като резултат на анализа са посочени онези, изведени като проблемни елементи на правната рамка, които изискват ново регулаторно решение. Изключително важна мярка срещу манипулацията на пазарите е установяването в рамките на Европейския съюз на минимални правила относно определянето на наказателна отговорност за престъпления, извършени от физически лица, както и отговорността на юридическите лица.

Тези проблеми намират своето нормативното решение чрез Регламент 596/ 2014 от 16 април 2014 г. относно пазарната злоупотреба (Регламент относно пазарната злоупотреба) и Директива 2014/57 относно наказателно-правните санкции за пазарна злоупотреба (Директива за пазарната злоупотреба). Прилагането им в бъдеще предполага постигането на по-висока степен на превенция срещу пазарните манипулации на финансовите пазари в страните от Европейския съюз.

Summary

Features of the new regulatory framework for the prevention of manipulation of financial markets in the European Union

The functioning of the integrated financial market implies the existence of market integrity. Manipulation and market abuse on these markets are enormously damaging to investors, as they could undermine the soundness of investors' decisions by providing misleading and distorted signals. Financial instruments manipulation, on the other hand, is detrimental to issuers, as it dents the credibility of existing information on the instruments. The absence of market confidence could in turn jeopardise their ability to issue new financial instruments or obtain the necessary funding for their operations.

The subject of the study is the need for a higher level of prevention against the manipulation of financial markets in the European Union. To achieve its objective, the study employs the method of normative analysis of the legal acts within the regulatory framework of the financial instruments market in the European Union. The main strand of the regulatory framework analysis is evaluating the effectiveness of legal acts and identifying major problems in their implementation. The outcome of the analysis highlights the elements of the legal framework, which are problematic and require a new regulatory solution. An extremely important measure against market manipulation is establishing within the European Union minimum rules on determining criminal liability for offences of natural persons and the liability of legal entities.

A regulatory solution to these problems is provided for in Regulation 596/ 2014 of 16 April 2014 regarding market abuse (Market Abuse Regulation) and Directive 2014/57 on criminal sanctions for market abuse (Market Abuse Directive). Their application in the future presumes higher level of prevention against financial market manipulations in the EU member-states.

Група „Г“, т.10

Публикувана глава от колективна монография

15. Assessment of opportunities , risks and probable scenarios for the provision of energy security of natural gas supplies to the European Union ; Accounting. Economy; Management. Problems and prospects of development of economic science and education in conditions of European integration: collective monograph; p.170-185; ISBN 978-617-672-118-5

Резюме

Оценка на възможностите, рисковете и вероятните сценарии за осигуряване на енергийна сигурност на доставките на природен газ за Европейския съюз

В статията се анализират въпросите свързани с осигуряването на енергийната сигурност на Европейския съюз. Постигането на подобна цел предполага контрол върху рисковете в енергийната област. В най-широк смисъл на енергийната сигурност следва да се разбира като премахване на заплахите и рисковете, че енергийният фактор може да бъде потенциална пречка за икономическия растеж в дългосрочен план

Постигането на целите на „Единния енергиен съюз“ за изграждане на ефективно работещ енергиен пазар в Европа предполага изграждането на нова договорна и юридическа рамка на отношенията със страните (включително и с Русия) доставчици на природен газ.

Създаването на „Единен енергиен съюз“ на страните на Европейски съюз се определя от необходимостта са целенасочени, мащабни и неотклонни усилия за осигуряване на енергийната сигурност на Европейския съюз. Енергийната сигурност в съвременния свят предполага снабдяването с енергия да задоволява търсенето в условията на екологично устойчива среда и по начин и на ценови нива, които да не затрудняват икономическото развитие. Рисковете пред енергийната сигурност по принцип могат да бъдат управлявани чрез разнообразяване на енергийните ресурси по техните видове, източници, доставчици и маршрути, при отчитане на регионалните и световните тенденции на енергийните пазари.

Summary

Assessment of opportunities , risks and probable scenarios for the provision of energy security of natural gas supplies to the European Union

The paper analyses the issues related to ensuring energy security in the European Union. The attainment of this goal implies control of the risks involved in the energy area. Most generally, the energy efficiency should be understood as eliminating the threats and risks, as the energy factor could be a potential impediment to the long-term economic growth of our country.

To fulfil the Single Energy Union's objectives of creating an effectively functioning energy market in Europe, a new contractual and legal framework is required to provide for our country's relations with the natural gas supplier countries (Russia including).

The establishment of a Single Energy Union of the EU countries is called forth by the need for determined, extensive and sustained efforts to ensure energy security in the European Union. Energy security in today's world presumes that energy supply meets demand in ecologically sustainable environment and in ways and at price levels, which do not impede the economic development. Generally, energy security risks could be managed by diversification of energy sources by type, origin, supplier and routes while taking into account the regional and global trends in the energy markets.

16.Особености на регулаторната рамка за нефинансово отчитане на дейността на организациите в Европейския съюз, Луцк 2017.стр.14-29; ISBN 978-617-672-175-8

Резюме

Особености на регулаторната рамка за нефинансово отчитане на дейността на организациите в Европейския съюз

В статията се разглежда нормативното регулиране на представянето на нефинансовата информация в страните от Европейския съюз. Чрез понятието за нефинансовата отчетност се обозначават средствата, чрез които организациите представят информация за различните и многообразни аспекти в дейността си, нейното въздействие върху обществото и осъществяваната от тях корпоративната социална отговорност.

Основно място в статията е насочено към на нормативни изискванията които произтичат от прилагането на Директива 2013/34/ЕС относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия относно представянето нефинансовата информация в Европейския съюз. Според тях предприятията трябва съдържанието периодично да представят доклад за дейността си. Този доклад трябва да включва обективен преглед на развитието и изпълнението на стопанската дейност на предприятието и неговото състояние, заедно с описание на главните рискове и несигурни обстоятелства, пред които е изправено. Този преглед трябва да бъде по своята същност балансиран и изчерпателен анализ на развитието и изпълнението на стопанската дейност на предприятието и на неговото състояние, в съответствие с мащаба и сложността на дейността му. Необходимо е доклада да включва финансови, а където е подходящо, и нефинансови ключови показатели за резултата от дейността, които имат отношение към конкретна стопанска дейност.

Summary

Features of the regulatory framework for the non-financial reporting of the activities of organizations in the European Union

The paper examines the statutory regulation of reporting non-financial information in the EU member-states. The concept of non-financial information refers to the means by which organisations present information concerning the various and diverse aspects of their activities, its impact on society and their corporate social responsibility.

A prominent place is given to the regulatory requirements stemming from the implementation of Directive 2013/34/EU on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings with regard to presenting non-financial information in the European Union. According to them, undertakings

must present their activity report on a regular basis. The report must include an objective overview of the development and performance of their economic activity and financial standing, coupled with a description of the main risks and uncertainties involved. Essentially, this review has to be a balanced and comprehensive analysis of the development and performance of the undertaking's economic activity and its financial standing vis-à-vis the scale and complexity of its activities. The report should include financial and, where appropriate, non-financial key indicators of its performance, with relevance to a particular economic activity, including information on environmental and personnel issues.

17.Инструменти за обществен контрол; Икономиката на България и Европейския съюз: наука и бизнес-колективна монография , София 2017 год.;стр.83-83; ISBN 978-954-644-974-0

Резюме

Инструменти за обществен контрол

В статията се анализират инструментите на обществения контрол, прилагани в дейностите на гражданското общество. Гражданското общество включва в своя обхват всички форми на публично представяне на частен интерес, действия за защита на основните индивидуални и групови права, а също и различните структури на съвместно асоцииране и солидарност.

Гражданското общество реализира своите цели чрез осъществяването на гражданската политика. В рамките на гражданската политика гражданите, като защитават своите интереси ,оказват влияние върху носителите на публична власт (чрез приемане или отмяна на техни решения, на нормативни актове и т.н).

Субекта на граждански контрол включва всички граждани, граждански групи и движения, обществени организации.

Основният обект на обществен контрол са органите на публична власт .Обекта на обществения контрол обаче може да има по-широк обхват и в зависимост от конкретния случай може да се отнася и до управлението на частни фирми, политически партии, обществени организации и др.

Основно място в изследването е отделено на инструментите на обществения контрол .С оглед съблюдаване , корекция и подобряване на държавните функции и услуги могат да се използват различни видове инструменти. Ефективността на обществения контрол зависи от техния правилен подбор и адаптиране на приложението им в съответствие с особеностите на конкретната ситуация. В статията са посочени конкретни приложими в практиката в обществения контрол инструменти.

В заключение е посочено ,че потенциалния набор инструменти ,чрез които може да оперира обществения контрол по своят състав е широк и разнообразен.

Summary

Public control instruments

The paper analyses the instruments applied in the practice of public control as a function of civil society. Civil society includes all forms of public representation of private interests, actions protecting the fundamental individual and group rights, as well as the various joint association and solidarity structures.

Civil society achieves its objectives by implementing civilian policy. Within the framework of civilian policy, citizens defend their interests; influence the power holders (demanding adoption or repeal of authority decisions, legislative acts, etc.).

The influence on the activities of the state can be at the stage of political decision making or approval of legislative acts, which bears relevance to the government planning function.

The subject of civil control could involve all citizens, civilian groups and movements, and public organisations.

The main object of civil control is the public authorities, which include state and local authorities. The object of public control however is broader and depending on the particular case it could relate to private company governance, the governance of political parties and public organisations.

A prominent place in the study is given to the public control instruments. In terms of monitoring, correction and improvement of government functions and services, a range of instruments can be employed. Public control effectiveness depends on their appropriate selection and their implementation should be tailored to the specific situation. The study includes specific practicable public control instruments.

In conclusion, the author asserts that the potential scope of public control instruments in terms of composition is ranging and diverse.

18.Нормативни особености на регулирането и режима на големите експозиции в практиката на търговските банки -колективна монография, София 2017 год.; стр.396-402; София-2015 год. ISBN-978-954-644-759-3

Резюме

Нормативни особености на регулирането и режима на големите експозиции в практиката на търговските банки

Изследването в тази статията се отнася до въпросите, свързани с регулирането на големите експозиции в практиката на търговските банки

Рискът от концентрация в дейността на банките винаги е бил обект на особено внимание за органите за банков надзор. Той с основание се счита за един от най-значимите потенциални източници на големи загуби на всяка банка, който може да

застраши осъществяването на текущата ѝ дейност. Големите експозиции са обект на нормативно регулиране, което изисква банките да създават и поддържат надеждни, процедури и адекватни механизми за вътрешен контрол, с цел идентифициране и регистриране на всички големи експозиции и последващите промени в тях.

В резултат от анализа в статията на прилагания режим на големите експозиции от търговските банки в България, се констатира наличие несистемно и фрагментирано легално дефиниране на свързаността между контрагентите на кредитните институции. Законът за кредитните институции насочва фокуса при прилагането на режима относно големите експозиции върху понятието, икономически свързани лица.

С оглед на подобряване на режима на големите експозиции се предлага при оценката на степента на свързаност между контрагентите на кредитните институции, да бъдат включени по-широк кръг от факти и обстоятелства, които могат да обозначат нови, значими и много често сенчести форми на взаимодействие между контрагентите на банките. В тази връзка би било удачно банките да диагностицират не само информацията, която се отнася пряко до публично известните структури на собственост и управление, но и всяка друга информация, която би могла да бъде индикатор за наличие на свързаност между формално, независими контрагенти на банките. Анализът на тези факти може покаже наличие на общи мотиви, общи интереси, обща принадлежност към единни центрове на собственост и власт.

Summary

Regulatory features of the regulation and the regime of large exposures in the practice of commercial banks

The article examines issues related to the regulation of large exposures in the practice of commercial banks.

Concentration risk in the banks' activities has always been an object of special attention by bank supervisors. There is a strong case for considering this risk one of the most significant potential sources of major losses to any bank, threatening their current activities. Large exposures are an object of statutory regulation, which requires that banks should set up and maintain sound procedures and adequate internal control mechanisms to identify and register all large exposures and any subsequent changes to them.

As a result of the analysis in statistics of the application of the large exposure regime by commercial banks in Bulgaria, it could be ascertained that there is a non-systematic and fragmented legal definition of connectedness between counterparties of credit institutions. The Credit Institutions Act focuses on the expression "economic addressed" when applying the regime.

In order to improve the large exposures regime, it is proposed inclusion of a broader scope of facts and circumstances that could reveal new, significant, and very often grey forms of connections between banks' counterparties. In this regard, it might be appropriate if banks diagnosed not only the information directly related to the publicly known structures of ownership and governance, but also any other piece of information that could serve as an

indicator of existing connectedness between formally independent counterparties of a bank. The analysis of these facts could identify common motives, common interests, and common affiliation to single points of ownership and authority.

19.3а правото, като инструмент за реализиране на функциите на контрола в социалното управление; Сборник научни статии , София 2016 год.; ISBN 978-965-644-852-1

Резюме

За правото, като инструмент за реализиране на функциите на контрола в социалното управление

В статията се изследва връзката между правото и контрола в социалното управление. Във функционален аспект правото въздейства върху поведението на всички свои адресати, като пряко определя техният социален статус , роля и дължимо поведение в обществените отношения. Защитата на най-важните обществени отношения се обезпечава чрез прилагането на контролна функция в социалното управление.

Направен е исторически преглед на изследвания, които свързват понятията право и контрол. Посочен е приносът на редица световноизвестни учени като Рудолф фон Йеринг (Rudolf von Jhering) , Ойген Ерлих (Eugen Ehrlich) , Роско Паунд (Roscoe Pound) в областта на теорията на правото, които в своите работи обосновават органичната и тясна връзка между тези понятия.

Анализът в изследването посочва , че в настоящия момент правото, като средство за упражняване на контролната функция е изправено пред сериозни предизвикателства свързани с проблемите в съвременното управление. Първата е свързана с тенденцията на диференциация и усложняване на системите за управление, която произтича от нарастването на мащабите и усложняване на функционирането на съвременните организации.

Вторият проблем е свързан с промяна на условията за управление предизвикани от нарастването на скоростта, рисковете, неопределеността и радикалността на промените в средата на организациите.

Регулирането с класическите правни инструменти на тези нови, динамични рискове и радикални промени на средата се оказва все по-недостатъчно и неефективно, независимо от нарастващия обем на нормативни актове и регулации. Темпото в дейността на правораздавателните системи, все по-често изостава, ако бъде съпоставено със нарастващата динамика на промените. Законодателите и регулаторите все по-често се оказват в ролята на догонвачи в условията на бързо променяща се социална среда , а правният ред в редица съвременни държави достига степен на сложност, която „определено надхвърля капацитета за едновременно осмисляне и контрол от органите на държавна власт“. Решенията на тези проблеми изискват наред с други мерки нова визия и по-съвършен инструментариум при прилагане на правото като средство за контрол и управление.

Summary

To the Law, as instrument to perform the functions of control in social management

The paper studies the relationship between law and control in social governance. Functionally, law impacts the behaviour of all its addressees by directly determining their social status, role and due behaviour in the social relations. The safeguard of core social relations is ensured by applying a control function in social governance.

A historical overview is included of all studies relating to the concepts of law and control. The paper looks at the contribution of a number of world renowned scholars such as Rudolf von Jhering, Eugen Ehrlich, and Roscoe Pound in the theory of law, whose studies justify the organic and close link between these concepts.

The analysis in the study indicates that at the current stage the law, as a medium of exercising control function, is facing serious challenges related to the issues of modern governance. The first issue refers to the trend of diversification and sophistication of governance systems arising from the growing scale and complicated functioning of modern organisations.

The second issue relates to the change in governance conditions triggered by the accelerated pace, increased risks, uncertainty, and the radical nature of the changes occurring in the organisations' environments.

Regulation by classical legal instruments of these new and dynamic risks and radical changes in the environment is becoming increasingly inadequate and inefficient despite the larger volume of legislative acts and regulations. The pace of activities in the judicial system is increasingly often failing to keep up with the growing dynamics of the developments. Legislators and regulators are more often seen in the catching-up role amidst a fast changing social environment, while the legal order in many modern states reaches a level of complexity which by far exceeds the capacity for simultaneous weighing up and control by state authorities. The solutions to these problems require, among other measures, a new vision and more sophisticated set of instruments in implementing the law as a means of control and governance.

**20. Изследване на особеностите на дигиталните екосистеми
„Икономиката на България и Европейският съюз в глобалния свят“
колективна монография; София 2018 год.; стр.122-137; ISBN 978-619-
232-090-4**

Резюме

Изследване на особеностите на дигиталните екосистеми

В статията се изследват основните характеристики на „дигиталните екосистеми“. През последното десетилетие е налице мащабен процес на бързо

проникване на информационните технологии във всички сфери на човешката дейност. Тяхната поява е свързана с процес на бързо проникване на информационните технологии във всички сфери на човешката дейност, определян като „Четвърта индустриална революция“.

Закономерен резултат от четвъртата индустриална трансформация е появата „дигиталните екосистеми“. Те са социално-технологични системи, чиято структура е изградена от интегрирани технологични платформи, информационни ресурси и компютърни програми с разпределено взаимодействие и взаимно използване от агентите при условия на еволюционно саморазвитие. Получени резултати от изследването посочват следното:

1. Дигиталните екосистеми притежават мощен пазарен потенциал, който дава възможност за директен, неограничен обмен на всякакви активи и стойности. Тяхното функциониране създава предпоставки за динамизиране на процесите в бизнес средата, както и преобразуване на дейности в реалната икономика в дългосрочен план.

2. Създават се широки възможности за постигане на по-висока степен на прозрачност и доверие в отношенията между правителството и гражданите, за появата на нови форми за конституиране и реализиране на регулирани обществени отношения.

3. Дигиталните екосистеми изискват наличието на нови компетенции и умения на човешкия фактор и появата на специалисти от "цифровото поколение", които могат да работят креативно и ефективно в новата технологична среда.

В заключение на статията се посочва, че прилагането в икономическите и социални практики на дигиталните екосистеми рязко ще увеличи обмена на информация и данни, като същевременно ще създаде гаранции за тяхното съхранение и защита. Въвеждането в практиката на дигиталните екосистеми несъмнено ще предизвика настъпването на мащабни, необратими и революционни по своя характер промени в живота на обществото. Едва ще бъде прекалено силно ако се каже, че дигиталните екосистеми по своята същност са нова организационна парадигма за конституиране и координиране на всякакъв вид човешка дейност в бъдещето.

Summary

Investigation of the features of digital ecosystems

The paper examines the basic features of ‘digital ecosystems’. The recent decade has seen a large-scale rapid penetration of information technologies in all areas of human activity referred to as the Fourth industrial revolution.

A logical outcome of the fourth industrial transformation is ‘the digital ecosystems’. They are socio-technological systems whose structure is made up of integrated technology platforms, information resources and computer programmes with distributed interaction and sharing by agents in a self-evolving environment. The outcomes of the research indicate the following:

1. Digital ecosystems have a powerful market potential enabling a direct and unlimited exchange of all types of assets and values. Their functioning creates conditions for dynamising the processes in the business environment and transformation of the real economy activities in the longer term.

2. Ample possibilities are created for achieving higher level of transparency and trust in the relationship between government and citizens, for the emergence of new forms of constitution and realisation of regulated public relations.

3. Digital ecosystems require the existence of new competencies and skills of the human factor and the emergence of specialists from the 'digital generation' who are able to work creatively and effectively in the new technological environment.

In conclusion, the paper asserts that the implementation of digital ecosystems in the economic and social practices would speed up the exchange of information and data while creating safeguards for their security and recording.

The implementation of digital ecosystems would undoubtedly trigger sweeping, permanent and fundamental changes in society. It would hardly be going too far to say that digital ecosystems are essentially a new organisational paradigm of designing and coordinating any human activity in the future.

21.Предложение за включване на показатели относно превенцията срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма в рамката на нефинансовата отчетност на организациите в сектора на финансовите услуги; „Икономиката на България и Европейският съюз в дигиталния свят“- колективна монография; София-2019 год.; стр.122-137; ISBN 978-619-232-208-3

Резюме

Предложение за включване на показатели относно превенцията срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма в рамката на нефинансовата отчетност на организациите в сектора на финансовите услуги

В статията се разглеждат проблемите свързани с превенцията срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма в рамката на нефинансовата информация на организациите от сектора на финансовите услуги.

Рискът от изпиране на пари и финансиране на тероризъм се изразява във вероятността клиентът да използва финансовата система за изпиране на пари или финансиране на терористични дейности и/или лица, което от своя страна би застрашило икономическата стабилност и доверието във финансовия сектор .

В текста на статията се прави обосновано предложение в рамката за нефинансова отчетност на „Глобалната инициатива за отчетност“, „Global Reporting Initiative“ (GRI) и по-специално относно сектора на „Финансовите услуги“ да бъдат включени показатели относно превенцията срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Конкретните показатели, включени отчетната рамка са:

1. Система за оценка, анализ и мониторинг на риска от изпиране на пари и финансирането на тероризъм в дейността на организацията.

2. Система за управление на риска от изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Чрез тях трябва да се представи най-съществената информация относно системата за оценка, анализ, мониторинг и управление на риска от изпирането на пари и финансирането на тероризма, които се прилагат в дейността на финансовите институции.

Summary

Proposal to include indicators on the prevention of money laundering and terrorist financing in the framework of the non-financial reporting of organizations in the financial services sector

The paper examines the issues of money laundering and terrorist financing prevention within the framework of non-financial information of organisations in the financial services sector.

The money laundering and terrorist financing risk is expressed in the likelihood that a customer could use the financial system for money laundering or financing terrorist activities and/or persons, which in turn could undermine the economic stability and confidence in the financial sector.

The paper makes a substantiated proposal within the framework of non-financial reporting of the Global Reporting Initiative (GRI), in particular with regard to the Financial Services sector, to include indicators for money laundering and terrorist financing prevention.

The specific indicators included in the reporting framework are:

1. A system of assessment, analysis and monitoring of the money laundering and terrorist financing risk involved in the organisation's activities;
2. A system of money laundering and terrorist financing risk management.

They should serve as a vehicle of reporting the most essential information about the system of assessment, analysis, monitoring and management of the money laundering and terrorist financing risk, which is implemented in the activities of financial institutions.

Група „Е.“, т.20

Публикуван университетски учебник

22.Основи на банковия контрол; Издателски комплекс - УНСС, 2009 год.; ISBN 978-954-644-057-0

Резюме

Основи на банковия контрол

Учебникът "Основи на банковия контрол" е предназначен за студентите от специалност "Счетоводство и контрол", степен " магистър " с дистанционна форма на обучение. По своята структура и тематичен обхват той се отнася пряко до проблемите на контрола в банковия сектор. Структурата ,съдържанието и реквизитите на учебника са разработени в съответствие със специфичните изисквания за приложими към учебниците за дистанционно обучение. Учебният материал е в размер на 299 страници и е разпределен в четири глави и три приложения

Основния фокус в учебника е насочен към въпросите относно банковият надзор и регулации в България. Във финансовата система на Република България, доминирана от банковия сектор, надзорната функция на БНБ е основен инструмент осигуряване за финансова стабилност.

Summary

Fundamentals of bank control

The textbook 'Fundamentals of bank control' is targeting students in 'Accountancy and Control', master's degree programme, distance learning module. By its structure and thematic scope, it directly relates to the issues of banking sector control. The structure, content and requisites of the textbook follow the specific requirements for remote learning textbooks. The teaching material is 299 pages long and is structured in four chapters and three appendices.

The main focus of the textbook addresses the issues of banking supervision and regulations in Bulgaria. The financial system of the Republic of Bulgaria is dominated by the banking sector and the BNB supervisory function is the main tool for ensuring financial stability.

23. Основи на контрола в капиталовите пазари; Издателски комплекс - УНСС , 2012 год. ISBN 978-954-644-266-6

Резюме

Основи на контрола в капиталовите пазари

Учебникът "Основи на контрола в капиталовите пазари" е предназначен за студентите от специалност "Счетоводство и контрол", степен „магистър" с дистанционна форма на обучение. Учебният материал е в размер на 254 страници и е разпределен в девет глави и три приложения.

В съдържанието на учебника е включена изчерпателна и системна информация за същността , обекта , субекта , правната рамка на контрола в капиталовите пазари.

Summary

Fundamentals of capital market control'

The textbook 'Fundamentals of capital market control' is aimed at students in 'Accountancy and Control', master's degree programme, distance learning module. The teaching material is presented in 254 pages and is structured in nine chapters and three appendices.

The content of the textbook includes exhaustive and systematic information on the substance, object, subject, legal framework, and control of capital markets.

24.Контрол във финансовия сектор; Издателски комплекс - УНСС , 2012 , ISBN 978-954-644-935-1

Резюме

Контрол във финансовия сектор

Учебникът „Контрол във финансовия сектор“ е предназначен за студентите от специалност „Финансов контрол“ в ОКС „Бакалавър“, редовна форма на обучение. учебника е представена изчерпателна и системна информация за същността , обекта , субекта , правната рамка както на банковия контрол така и на контрола в капиталовите пазари. Приоритет при изучаването на тази учебна дисциплина е представянето на актуална информация относно изграждането, функционирането и усъвършенстването на контролните институции в Европейския съюз, свързани с финансовия сектор. Учебният материал е в размер на 231 страници и е разпределен в десет глави,.

Особено внимание в учебника се отделя на проблемите свързани с анализа и управлението на рисковете във финансовата сфера.

Summary

Financial sector Control

The textbook 'Financial sector Control' is intended for full-time students in Financial Control, bachelor's degree programme. The textbook gives inclusive and systematic information concerning the substance, object, subject, and legal framework of bank oversight and control of capital markets. This field of study has as its priority the presentation of current information on the establishment, operation and improvement of oversight institutions in the European Union, related to the financial sector. The teaching material is 231 pages and is structured in ten chapters.

The textbook places particular emphasis on the issues related to the analysis and management of risks in the financial area.

25.Финансов контрол- учебник в съавторство с проф. д-р Огнян Симеонов, доц. д-р Даниела Петрова- Въткова, д-р Тома Дончев, д-р

**Ина Лечева , д-р Валерия Динева, д-р Георги Ранчев , седма глава ,
първо издание, 2015 год. ISBN 978-954-644-789-0**

Резюме

Финансов контрол , седма глава

В тази глава на учебника са представени основните въпроси свързани с контрола във финансовия сектор. Ефективния контрол върху дейността на финансовия сектор е предпоставка за финансовата стабилност на всяка страна със пазарна икономика. Той благоприятства поддържането на ефективна финансова система, която да удовлетворява нуждата на обществото от качествени финансови услуги.

Учебният материал е разделен на две части .В първата от тях са представени характера и особеностите на системата за банков контрол в България.

Във втората част се представени и характерните особености на контрола в небанковия финансов сектор.

В заключение на тази глава от учебника се посочва ,че съвременните тенденции, насочени към глобализиране на световната икономика в значителна степен се определят от състоянието и развитието на финансовите системи. Финансовите институции са важна част от движещите сили на този процес. Успоредно с процеса на глобализация е налице и интегриране на европейските икономики в рамките на Европейския съюз. Тези процеси неминуемо водят и до необходимостта от хармонизиране на нормите, които регулират дейността на финансовите системи в европейските страни. Като страна член на Европейския съюз България осъществява системен процес на хармонизиране на законодателството си и надзорните си практики с тези, които се прилагат в рамките на съюза.

Summary

Financial Control, Chapter Seven

The chapter of the textbook outlines the main issues related to financial sector control. The effective control over the activities of the financial sector is a precondition for the financial stability of any market economy. It ensures the operation of an effective financial system that caters for the needs of the public in terms of high quality financial services.

The teaching material is divided into two parts. The first part gives an overview of the character and specific features of the bank control system in Bulgaria.

The second part examines the characteristics of control in the non-bank financial sector.

In conclusion, this chapter of the textbook points out that the current trends towards globalisation of world economy are largely shaped by the condition and evolution of the financial systems. Financial institutions are an important part of the drivers of this process. The globalisation process goes hand in hand with the integration of the European economies within the European Union. These processes inevitably lead to the need of harmonisation of the rules governing the activities of the financial systems in the European states. As an EU

member-state, Bulgaria has been harmonising systematically its legislation and supervisory practices with those applied in the Union.

Група „З“. т.27

Доклади, публикувани в сборници от научни конференции, проведени в чужбина или в България, ако са организирани от международни научни или професионални организации

26. Prevention of the Activities of the Offshore Networks in the Economy, Proceedings of the 2nd International Conference European Fiscal Dialog 2016, Praha, Fiscal and Monetary Policy: between Scylla and Charybdis? Publisher: NEWTON Books; ISBN 978-80-87325-09-4

Резюме

Превенция срещу дейността на офшорните мрежи в икономиката

В статията се характерните особености и роля на офшорните юрисдикции в глобална икономика. Техния статут предполага насочването на активи в територии, които се намират извън границите на традиционното национално регулиране, където се комбинират анонимност, банкова тайна и значителни данъчни облекчения. Тези фактори чрез своето системно взаимодействие способстват за постигането от страна на офшорните дружества на фундаментални по своя характер предимства в сравнение с останалите стопански агенти.

Особено внимание в изследването е отделено на риска, свързан с дейността на дружества регистрирани в офшорни юрисдикции. Финансовите и стопански операции, отношенията на собственост и контрол с офшорните дружества могат да бъдат потенциален източник на риск. Практиките свързани с използването на техния статут в стопанския и публичен оборот показват че, те могат да причинят тежки вреди на интересите на обществото и на своите контрагенти.

В заключение в изследването са дефинирани и инструменти за превенция срещу дейността на „офшорните мрежи“ в икономиката. Предложени са инструменти, които трябва да бъдат приложени координирано, комплексно, в глобален мащаб. Мерките срещу офшорните мрежи обаче не бива да пречат данъчната конкуренция и на възможността на националните държави да предоставят определени стимули за чуждестранните компании, за да насърчават техните инвестиции.

Summary

Prevention of the Activities of the Offshore Networks in the Economy

The paper studies the characteristic features and role of offshore jurisdictions in the global economy. Their status presumes the channelling of assets to territories outside traditional national regulations, where anonymity is coupled with bank secrecy and the tax reliefs are of impressive size. Through their systemic interaction, these factors are conducive to fundamental advantages for the offshore companies compared to the other economic agents.

The study gives particular attention to the risk involved in the activities of companies registered in offshore jurisdictions. The financial and economic operations, the ownership and control relations with offshore companies could be a potential source of risk. The existence and level of this risk stem mainly from the higher risk characteristics of such companies. The practices related to the use of their status in the economic and public turnover indicate that they infringe serious losses to the interests of society and their counterparties.

In conclusion, the study defines prevention tools against the operation of offshore networks in the economy. The proposed instruments should be applied in a coordinated manner, comprehensively and globally. The measures against offshore networks, however, should not impede tax competition and the possibility of national states to provide certain incentives to foreign companies so as to encourage their investments.

27.Current Problems and Solutions Concerning the control on the Activities of Rating Agencies; ZBORNIK z Medzinárodná Vedacka konferencia “Analýzy, trendy a perspektívy (Ekonomika, financie, management) ”, Trencianske Teplice, Georg, Zilina, 2010 , p. 106 -110 , ISBN 978808940116

Резюме

Актуални проблеми и решения относно контрола върху дейността на рейтинговите агенции

В статията се анализират проблемите свързани с дейността на рейтинговите агенции в качеството им на институции, специализирани в оценяването на бонитета (платежоспособността) на различни стопански или публични субекти - държави, местни власти, финансови институции и др.

Рейтинговите агенции се оказаха обект на тежки критики и обвинения по време на глобалната финансова криза, като институции в съпричастни в нейното предизвикване.

Тези критики не бяха лишени от основание защото преди да настъпи глобалната финансова криза неоправдано висок рейтинг от рейтинговите агенции получаваха много на брой рискови (това число и синтетични) финансови инструменти.

Обект на особена критика е и олигополната позиция на трите големи американска агенции трите най-големи рейтингови агенции в света Moody's, Standard & Poors и

Fitch. Голямата тройка е критикувана силно от други институции като Международния валутен фонд, правителствата на редица европейски държави и Европейската комисия

Тяхната доминация се смята за причина за както ускоряване на ръста, така и на спадовете на финансовите пазари, което е в противоречие с финансовата стабилност.

В заключение се посочва, че финансовите пазари се нуждаят от по-голяма пазарна прозрачност и разпознаваемост на рисковия профил на търгуваните инструменти и техните емитенти. Участието на рейтинговите агенции е от ключово значение, защото ще даде възможност за разграничаването на качествените от неефективните позиции, инструменти и актьори на финансовите пазари. От своя страна, когато разполагат с разпознаваема картина на протичащите процеси публичните регулаторни институции ще разполагат с далеч по-широки възможности за коригиране на негативни практики или за идентифициране на дисбаланси на финансовите пазари.

Summary

Current Problems and Solutions Concerning the control on the Activities of Rating Agencies

The paper analyses the issues involved in the operation of rating agencies as institutions specialised in assessing the efficiency (solvency and/or creditworthiness) of different economic entities – governments, financial and industry institutions, etc.

Rating agencies were the object of much criticism and blaming during the global financial crisis as institutions that were part of its triggers.

This criticism was not totally irrelevant as prior to the outburst of the global financial crisis a great number of financial instruments (synthetic ones including) were assigned high ratings by the rating agencies.

Particularly criticised was the oligopolistic position of the three largest US agencies – the top rating agencies worldwide – Moody's, Standard & Poor's, and Fitch. The top three were strongly criticised by other institutions, such as the International Monetary Fund, the governments of a number of European states and the European Commission.

Their dominance, according to the critics, is considered the reason for the accelerated pace and downturns of the financial markets, which clashes with financial stability.

In conclusion, the author asserts that financial markets need greater transparency and recognisability of the risk profile of traded instruments and their issuers. The participation of rating agencies in the operation of these markets is crucial for discerning between quality and ineffective positions, instruments and actors in the financial markets. In turn, having a recognisable picture of the ongoing processes, public regulators would have far greater opportunities for remedying negative practices or identified financial market imbalances.

